

Súd: Okresný súd Bardejov
Spisová značka: 7Csp/50/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8221201230
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Lajoš
ECLI: ECLI:SK:OSBJ:2021:8221201230.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bardejov sudcom JUDr. Romanom Lajošom v spore žalobcov: 1. S. O., H.. X.X.XXXX, XXX XX C. XX, 2. Z. O., H.. XX.XX.XXXX, XXX XX C. XX, zastúpených: Mgr. Matúš Macko, advokát, Karpatská 804/10, 089 01 Svidník, proti žalovanému: Poštová banka, a.s., Dvořákovo nábřeží 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, zastúpenému: Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., Dvořákovo nábřeží 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok takto

rozhodol:

I. Určuje, že zmluvná podmienka uvedená v časti [2], bode [2.2] zmluvy o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. XXXXXXXXXXXX z 15.6.2015 uzavretej medzi žalobcami v 1. a 2. rade a žalovaným v znení: „S poskytnutým úverom súvisia nasledujúce poplatky: ... 1.Upomienka pri omeškaní splátky: 10,- € 2. Upomienka pri omeškaní splátky: 25,- € ...“ je neprijateľná a z tohto dôvodu neplatná.

II. Určuje, že zmluvná podmienka uvedená v časti [2], bode [2.17] zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 15.06.2015 uzavretej medzi žalobcami v 1. a 2. rade a žalovaným v znení: „Dlžník/Spoludlžník súhlasí, aby sa ich platby započítavali v nasledujúcom poradí: a) poplatky podľa ZoÚ, b) úrok z omeškania, c) zmluvný úrok z Úveru, d) splátka istiny úveru, pričom platí, že v prípade viacerých pohľadávok Banky voči Dlžníkovi/Spoludlžníkovi sa platby Dlžníka/Spoludlžníka započítavajú najskôr na pohľadávky skôr splatné.“ je neprijateľná a z tohto dôvodu neplatná.

III. Žalobcom v 1. a 2. rade voči žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorého rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia v 1. a 2. rade sa žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 7.1.2021, vedenou pôvodne pod sp. zn. 7Csp/3/2021, domáhali vydania bezdôvodného obohatenia v sume 466,18 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 466,18 Eur od druhého dňa po doručení žaloby žalovanému do zaplatenia, určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v článku 2., bode 2.2. zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX, z 15.6.2015, v znení: „S poskytnutým úverom súvisia nasledujúce poplatky: 1.Upomienka pri omeškaní splátky: 10,- € 2. Upomienka pri omeškaní splátky: 25,- €“, ako aj zmluvnej podmienky uvedenej v článku 2. bode 2.17. zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 15.6.2015, v znení: „Dlžník/Spoludlžník súhlasí, aby sa ich platby započítavali v nasledujúcom poradí: a) poplatky podľa ZoÚ, b) úrok z omeškania, c) zmluvný úrok z Úveru, d) splátka istiny úveru, pričom platí, že v prípade viacerých pohľadávok Banky voči Dlžníkovi/Spoludlžníkovi sa platby Dlžníka/Spoludlžníka započítavajú najskôr na pohľadávky skôr splatné.“ a náhrady trov konania.

2. Rozsudkom Okresného súdu Bardejov č.k. 7Csp/3/2021-113 zo 17.5.2021 bol výrokom II. nárok na určenie nadobudol, že zmluvná podmienka uvedená v časti [2], bode [2.2] zmluvy o spotrebiteľskom

úvere lepšia splátka č. XXXXXXXXXXXX z 15.6.2015 uzavretej medzi žalobcami v 1. a 2. rade a žalovaným v znení: „S poskytnutým úverom súvisia nasledujúce poplatky: ... 1.Upomienka pri omeškaní splátky: 10,- € 2. Upomienka pri omeškaní splátky: 25,- € ...“ a na určenie, že zmluvná podmienka uvedená v časti [2], bode [2.17] zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 15.6.2015 uzavretej medzi žalobcami v 1. a 2. rade a žalovaným v znení: „Dlžník/Spoludlžník súhlasí, aby sa ich platby započítavali v nasledujúcom poradí: a) poplatky podľa ZoÚ, b) úrok z omeškania, c) zmluvný úrok z Úveru, d) splátka istiny úveru, pričom platí, že v prípade viacerých pohľadávok Banky voči Dlžníkovi/Spoludlžníkovi sa platby Dlžníka/Spoludlžníka započítavajú najskôr na pohľadávky skôr splatné.“, sú neprijateľné a z tohto dôvodu neplatné s príslušenstvom vylúčený na samostatné konanie, ktoré sa začalo viesť pod sp. zn. 7Csp/50/2021.

3. Podanú žalobu žalobcovia v 1. a 2. rade vo vylúčenej časti odôvodnili poukazom na formulárový charakter zmluvy, nevedomosťou o napadnutých zmluvných podmienkach, nedostatkom vysvetlenia ich dôsledkov, a ďalej ich hrubou nevyváženosťou, keďže nerešpektujú oprávnený ekonomický záujem spotrebiteľa splatiť čo najskôr istinu úveru, ktorá je základom pre úročenie pohľadávky, ale pripúšťa v tak závažnej otázke akou je rozhodovanie o účele platby spotrebiteľa svojvoľné rozhodovanie dodávateľa o výške nielen príslušenstva, ale v konečnom dôsledku aj o výške samotnej istiny. Mali za to, že v dôsledku toho sa vzťah v otázke plnenia stáva pre spotrebiteľa netransparentným a konanie dodávateľa nepredvídateľným. Pri nezaplatení splátok úveru môže veriteľ uplatniť stratu výhody splátok a môže tak udržiavať základ pre narastanie úrokov z omeškania zo stále nezaplatenej istiny splátky. Poukazovali pritom na jasnú prioritu vôle spotrebiteľa, ktorú potvrdzuje aj znenie ustanovenia § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, od ktorého sa napadnutá zmluvná podmienka v rozpore s ustanovením § 54 ods.1 Občianskeho zákonníka odchyľuje a zhoršuje tak jeho postavenie a je i z tohto dôvodu neprijateľnou.

4. Žalovanému bola žaloba doručená 18.1.2021. Vo svojom vyjadrení z 25.1.2021 k nároku vylúčeným do samostatného konania uviedol, že v prospech platnosti žalobcami v 1. a 2. rade napadnutých zmluvných podmienok argumentoval, že poplatky za upomienky predstavujú skutočnú náhradu nákladov, ktoré vznikajú žalovanému v súvislosti s omeškaním dlžníka, najmä náklady banky za vyhotovenie a zaslanie upomienky, náklady spojené so zasielaním informácií do spoločného úverového registra, sledovaním ďalšieho správania dlžníka a podobne. Takýto poplatok predstavuje okrem náhrady nákladov banky aj službu dlžníkovi v tom, že tento je v dostatočnom časovom predstihu informovaný o omeškaní a o následkoch nesplácania úveru (vyhlásenie mimoriadnej splatnosti a pod.) a môže negatívne následky nesplácania úveru včas odvrátiť. Poukázal na to, že právny poriadok Slovenskej republiky (nariadenie č. 87/1995 Z. z.) stanovuje vo vzťahu k spotrebiteľovi hornú hranicu sankcie za omeškanie (tieto nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády), preto k porušeniu právnych predpisov, konkrétne nariadenia č. 87/1995 Z. z. stanovením poplatku 10,- Eur za prvú upomienku a 25,- Eur za druhú upomienku dôjsť nemohlo. Vo vzťahu k zmluvnej podmienke vyjadrenej v bode 2.17 zmluvy o spotrebiteľskom úvere s poukazom na § 53 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník mal za to, že ide o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku, nakoľko žalobcovia v 1. a 2. rade sami v zmluve o úvere vyjadrili zaškrtnutím príslušného políčka súhlas s touto podmienkou. Na podporu tohto názoru poukázal na uznesenie NS SR sp. zn. 3 Cdo 80/2017 z 26.7.2018. Vzhľadom k tomu, že od ukončenia zmluvného vzťahu už prešla enormne dlhá doba podstatne prekračujúca premlčaciu dobu (zmluvný vzťah medzi stranami sporu zanikol splatením úveru pred viac ako piatimi rokmi), prezentoval názor, že podľa žalovaného nemožno s takto dlhým časovým odstupom pristúpiť k určaniu neprijateľnej podmienky, pretože u žalobcov v 1. a 2. rade neexistuje aktuálny stav objektívnej hrozby a to aj s poukazom na to, že právo patrí bdelym, kde túto zásadu je potrebné primerane aplikovať aj na spotrebiteľské vzťahy.

5. Na prejednanie veci súd nariadil pojednávanie na deň 23.9.2021, na ktorý predvolal právneho zástupcu žalobcov v 1. a 2. rade, žalobcov v 1. a 2. rade ako aj právneho zástupcu žalovaného. Právni zástupcovia strán sa na pojednávanie ustanovili a doručenie ich predvolania na pojednávanie bolo vykazané v dostatočnom časovom predstihu, preto súd uznesením rozhodol, že bude pojednávať v neprítomnosti žalobcov a žalovaného. Na nariadenom pojednávaní súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, hlavne výpisom z obchodného registra na osobu žalovaného, zmluvou o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka z 15.6.2015, prehlásením Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS

z 8.1.2019, sadzobník poplatkov žalovaného, obchodnými podmienkami pre spotrebiteľské úvery vydanými žalovaný, rozsudkom Okresného súdu Bardejov 7Csp/3/2021-113 zo 17.5.2021 a ostatným obsahom spisov, pričom zistil tento relevantný skutkový a právny stav.

6. Medzi stranami nie je sporné, že žalobcovia v 1. a 2. rade a žalovaný uzatvorili 15.6.2015 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX, ktorej predmetom bolo poskytnutie spotrebiteľského úveru vo výške 10 000,- Eur. Zo základných údajov v zmluve vyplýva, že úroková sadzba bola dohodnutá vo výške 14,90 %, výška mesačnej splátky v sume 180,10 Eur, náklady spojené s poistením 10,10 Eur, RPMN úveru: 16,00, priemerná RPMN na trhu 11,53, odplata 16,11, najvyššia prípustná hodnota odplaty 23,06, celková čiastka úveru: 18 277,64 Eur, dátum prvej splátky: 25.7.2015, dátum každej ďalšej splátky k 25. dňu v mesiaci, dátum konečnej splatnosti úveru. 25.6.2024, počet mesačných splátok: 108, druh spotrebiteľského úveru: úver.

7. Podľa časti [2], bode [2.2] zmluvy s poskytnutým úverom súvisia nasledujúce poplatky: 1. upomienka pri omeškaní splátky vo výške 10,- € a 2. upomienka pri omeškaní splátky vo výške 25,- €.

8. Podľa časti [2], bode [2.17] zmluvy Dlužník/Spoludlužník súhlasí, aby sa ich platby započítavali v nasledujúcom poradí: a) poplatky podľa ZoÚ, b) úrok z omeškania, c) zmluvný úrok z Úveru, d) splátka istiny úveru, pričom platí, že v prípade viacerých pohľadávok Banky voči Dlužníkovi/Spoludlužníkovi sa platby Dlužníka/Spoludlužníka započítavajú najskôr na pohľadávky skôr splatné. Nadväzne na tento text je zaškrtnutá samostatná kolónka s označením áno.

9. Podľa časti VI. bodu 6.1 obchodných podmienok pre spotrebiteľské úvery dlžník je povinný splácať poskytnutý úver v pravidelných mesačných anuitných splátkach zahrňujúcich splátku istiny a úrokov a v prípade Poistenia úveru Dlužník spolu s mesačnými anuitnými splátkami uhrádza aj náklady spojené s Poistením v termínoch a vo výške dohodnutých v zmluve o úvere.

10. Podľa § 52 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „Občiansky zákonník“), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

11. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

12. Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

13. Podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré ...

t) požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa.

14. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

15. Podľa § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa

priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

16. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

17. Podľa § 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z. z. ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“), každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len "kolektívne záujmy spotrebiteľov"). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

18. Podľa § 4 ods. 10 zákona o ochrane spotrebiteľa, ak predávajúci porušuje povinnosť uloženú súdom alebo osobitným predpisom zdržať sa používania neprijateľnej zmluvnej podmienky, považuje sa také konanie za osobitne závažné porušenie povinnosti predávajúceho.

19. Podľa § 4 ods. 2 písm. a), b), c) zákona č. 250/2007 Z. z., predávajúci nesmie ukladať spotrebiteľovi povinnosti bez právneho dôvodu, upierať spotrebiteľovi práva podľa § 3 a používať nekalé obchodné praktiky a neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách.

20. Podľa § 298 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

21. Podľa § 298 ods. 2 C.s.p., ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

22. Podľa § 137 C.s.p., žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä

c) o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu,

d) o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

23. Zmluva o spotrebiteľskom úvere uzavretá žalobcami v 1. a 2. rade so žalovaným dňa 15.6.2015 je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou, nakoľko žalovaný pri jej uzatváraní vystupoval v postavení dodávateľa a konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobcovia v 1. a 2. rade boli spotrebiteľmi, keďže nekonali v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

24. Možnosť požadovať, aby sa rozhodlo aj o určení právnej skutočnosti [v danom prípade o neprijateľnosti zmluvnej podmienky podľa § 137 písm. d) C.s.p.], vyplýva v danom prípade z osobitného predpisu, ktorý súd vidí predovšetkým v obsahu § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 3 zákona č.

250/2007 Z. z. a § 298 C.s.p., pričom týmto sa napĺňa aj cieľ Smernice rady č. 93/13/EHS zo 6.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

25. Uvedené sa týka oboch žalobou napadnutých zmluvných podmienok uvedených t. j. ako zmluvnej podmienky v časti [2], bode [2.2] zmluvy o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. XXXXXXXXXXXX z 15.6.2015 v znení: „S poskytnutým úverom súvisia nasledujúce poplatky: 1.Upomienka pri omeškaní splátky: 10,- € 2. Upomienka pri omeškaní splátky: 25,- €“, tak aj zmluvnej podmienky uvedenej v časti [2], bode [2.17] zmluvy o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. 5478518384 z 15.6.2015 v znení: „Dlžník/Spoludlžník súhlasí, aby sa ich platby započítavali v nasledujúcom poradí: a) poplatky podľa ZoÚ, b) úrok z omeškania, c) zmluvný úrok z Úveru, d) splátka istiny úveru, pričom platí, že v prípade viacerých pohľadávok Banky voči Dlžníkovi/Spoludlžníkovi sa platby Dlžníka/Spoludlžníka započítavajú najskôr na pohľadávky skôr splatné.“ keď obidve zmluvné podmienky súd vyhodnotil ako medzi stranami konania individuálne nevyjednané, teda vopred predformulované dojednaná.

26. V tejto súvislosti súd uvádza, že s tvrdením žalovaného, že zmluvná podmienka uvedená v časti [2], bode [2.17] zmluvy o spotrebiteľskom úvere bola individuálne dojednaná sa nestotožňuje, a to z dôvodu, že žalobca mal sám v zmluve o úvere zaškrtnutím príslušného políčka vyjadriť súhlas s touto podmienkou. Samotný žalobcovia v 1. a 2. rade v žalobe popreli, aby uvedená podmienka bola individuálne dojednaná, keďže o jej dôsledkoch neboli nijako poučení a nebolo im bližšie vysvetlené žiadne takto dojednané dôsledky. Žalovaný ani netvrdil, a už vôbec nepreukazoval, že by jej znenie bolo výsledkom vzájomných konzultácií a negociácií, a preto je dôvodný záver, že žalovaný v konaní neunesol dôkazné bremeno týkajúce sa svojho tvrdenia, že táto napadnutá zmluvná podmienka bola so žalobcom individuálne dojednaná. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Samotné zaškrtnutie príslušného políčka pri bode [2.17] zmluvy spotrebiteľom, bez toho aby žalovaný ako dodávateľ spotrebiteľovi podrobne vysvetlil a zdôvodnil význam uvedeného zmluvného ustanovenia a preukázal proces vzniku vzájomnej dohody o jej znení nepreukazuje dostatočne jeho tvrdenie, že uvedená zmluvná podmienka bola individuálne dojednaná.

27. K otázke posudzovania prijateľnosti zmluvných podmienok v právnych vzťahoch so spotrebiteľom súdu vo všeobecnosti uvádza, že základným právnym predpisom v tomto smere je zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. V zmysle jeho ustanovenia § 3 ods. 3 má každý spotrebiteľ právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je uvedený odkaz na ustanovenia § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka. Toto právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami si spotrebiteľ môže uplatniť bez ohľadu na to, či záväzok zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere z jeho strany bol splnený alebo nie. Je nepochybné, že zakomponovanie akejkoľvek neprijateľnej podmienky do zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo strany dodávateľa predstavuje porušenie práv alebo povinností ustanovených zákonom za účelom ochrany spotrebiteľa.

28. Ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka sa týka iba podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné. Ide o podmienky, ktoré sú nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa a preto ich použitie zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou. Vyjadruje snahu, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Je potrebné dodať, že spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Ide teda o zákonný zákaz používania neprijateľných podmienok, ktoré vyvolá právoplatné súdne rozhodnutie a dodávateľ je povinný zdržať sa ich používania. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemezí.

29. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého

bola dojednaná. Z rozhodovacej činnosti súdov vyplýva, že za neprijateľnú sa považuje aj zmluvná podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch).

30. Vo vzťahu k žalobcami v 1. a 2. rade napadnutej zmluvnej podmienke uvedenej v časti [2], bode [2.2] zmluvy o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka č. XXXXXXXXXXXX z 15.6.2015 v znení: „S poskytnutým úverom súvisia nasledujúce poplatky: 1.Upomienka pri omeškaní splátky: 10,- € 2. Upomienka pri omeškaní splátky: 25,- €“ súd dospel k záveru o jej neprijateľnosti a tým aj neplatnosti, pretože podľa názoru súdu spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a dopadá na ňu aj demonštratívne zákonom vymedzená špecifikácia neprijateľných podmienok v § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka citovaná vyššie, pričom jej znenie, keďže nebola individuálne dojednaná, nemohli žalobcovia v 1. a 2. rade ovplyvniť. Označené poplatky nereflektujú podstatné skutočnosti ako napríklad výšku spotrebiteľského úveru, dobu splácania, počet zostávajúcich splátok spotrebiteľa do splnenia záväzku a pod. a naopak sú stanovené pevnou sumou, ktorá nie je racionálne odôvodnená. Na podporu tohto názoru súd poukazuje napríklad aj na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/88/2016, podľa ktorého znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňajú aj neprimerané poplatky za upomienky, ktoré umožňujú poskytovateľovi úveru získať objektívne vyššiu čiastku, ako sú skutočné náklady za upomienku, čím sa narušuje rovnováha zmluvných strán. Objektívne sú takto účtované poplatky upravené jednostranne len sadzovníkom spracovaným dodávateľom a sú spôsobilé získať od spotrebiteľa čiastku prevyšujúcu skutočné náklady na takéto výdavky dodávateľa úveru. Predmetné poplatky za upomienky podľa názoru súdu predstavuje iba ďalšiu sankciu v prípade omeškania spotrebiteľa s úhradami dlhu, nie iba skutočnú náhradu nákladov dodávateľa. O tom, že by skutočné náklady žalovaného na upomínanie spotrebiteľov dosahovali výšku týchto poplatkov žalovaný neposkytol žiadne konkrétne a dôveryhodné dôkazy. Možnosť uplatňovania uvedených poplatkov hlavne poplatku za 2. upomienku za omeškané splátky je možné zároveň považovať aj za priečiace sa dobrým mravom v zmysle § 3 a § 39 Občianskeho zákonníka. V danej súvislosti súd poukazuje aj na rozhodnutie Vrchného krajského súdu v Brandenbure (Brandenburgisches Oberlandesgericht) z 21. júna 2006 č. k. 7 U 17/06, v ktorom sa uvádza, že už také poplatky ako poplatky za vydanie náhradnej kreditnej karty, vystavenie kvitancie v predpísanej pozemkovoknižnej forme, skúmanie a preverovanie pomerov a upomienky sú neprijateľné. Preto súd vyslovil výrokom I. neprijateľnosť tejto zmluvnej podmienky a tým aj jej neplatnosť

31. Vo vzťahu k druhej, žalobcami v 1. a 2. rade napadnutej, zmluvnej podmienke uvedenej v časti [2], bode [2.17] zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 5478518384 z 15.06.2015 uzavretej medzi žalobcami v 1. a 2. rade a žalovaným v znení: „Dlžník/Spoludlžník súhlasí, aby sa ich platby započítavali v nasledujúcom poradí: a) poplatky podľa ZoÚ, b) úrok z omeškania, c) zmluvný úrok z Úveru, d) splátka istiny úveru, pričom platí, že v prípade viacerých pohľadávok Banky voči Dlžníkovi/Spoludlžníkovi sa platby Dlžníka/Spoludlžníka započítavajú najskôr na pohľadávky skôr splatné.“ súd zastáva názor, že ide o zmluvnú podmienku, ktorá je značne nerovnovážna v neprospech spotrebiteľa. Citovaná zmluvná podmienka pri poskytovaní platby spotrebiteľom totiž vôbec nezohľadňuje jeho vôľu, ktorý záväzok plní a na ktorú jeho súčasť má byť platba započítaná, pričom zápočet žalovaného na istinu záväzku až v poslednom rade vo svojej podstate umožňuje zvyšovať zadlženosť spotrebiteľa cez úroky z omeškania, prípadne rôzne iné sankcie. V tomto kontexte súd poukazuje na právny názor vyjadrený v rozhodnutí Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/144/2014 zo dňa 28. apríla 2015, v ktorom odvolací súd uviedol: „Podľa § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, Občiansky zákonník dáva spotrebiteľovi dispozíciu, aby plnil dlh aj predčasne a veriteľ má povinnosť čiastočné plnenie prijať. Preskúmaná zmluvná podmienka tento zámer spotrebiteľa, a to plniť dlh sťažuje, ide zároveň o podstatné zhoršenie pozície spotrebiteľa. Z ekonomického hľadiska je zásadný rozdiel, ak sa predčasne splatí istina alebo príslušenstvo. Pri znížení istiny úveru sa znižuje aj základ pre ďalšie úročenie, a preto sa odvolací súd stotožňuje s prvostupňovým súdom, že pri preskúmanej podmienke ide o podstatný odklon od zákonnej normy v neprospech spotrebiteľa, a to je dôvod k záveru o neprijateľnosti klauzuly. Sporná zmluvná podmienka je v rozpore s § 54 ods. 1 v spojení s § 39 Občianskeho zákonníka.“ Súčasne sa názor konajúceho súdu opiera aj o právny názor Krajského súdu v Prešove v rozhodnutí sp.zn. 6Co/161/2011 „Spotrebiteľia môžu právom očakávať, že zmluvné podmienky koncipované v rámci štandardnej typovej zmluvy ich nezaväzujú pokiaľ sú nevýhodnejšie oproti právnej úprave podľa Občianskeho zákonníka. Ide o akúsi jednostrannú kogentnosť ustanovení. Z hľadiska zásad, na ktorých stoja občianskoprávne vzťahy a ich povahy, sa aj v súčasnej dobe dá vyvodiť to, že pri plnení peňažného dlhu sa plnenie má najprv

započítavať na istinu a až potom na úroky v prípade, ak dlžník neurčí inak. Právna úprava však reaguje na situácie, keď priamo v zmluve si poskytovateľ priamo vymienil, že plnenie dlžníka sa bude najprv započítavať na úroky a až potom na istinu. Takáto podmienka by mohla byť ponímaná ako neprijateľná podmienka v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka. Pre slabšiu zmluvnú stranu, ktorá nemala možnosť ovplyvniť podstatu tejto podmienky nie je jedno, či sa jej plnenie započítava najprv na vysoké úroky a až potom na istinu. Zákonodarca preto považuje za významné zdôrazniť v občianskoprávných vzťahoch v právnom myslení konsenzuálne akceptovateľnú zásadu, že pri čiastočnom plnení peňažného dlhu má právo označiť časť dlhu, ktorý plní výlučne dlžník a ak tak neučiní, neprechádza toto právo na veriteľa, ale použije sa dispozitívna právna norma. Súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS.55/2001 - 19 zo dňa 24.02.2011, kde Ústavný súd uviedol, že pokiaľ je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória a prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom“. Preto aj túto zmluvnú podmienku výrokom II. tohto rozsudku vyhlásil za neprijateľnú a z tohto dôvodu za neplatnú.

32. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2 C.s.p., v zmysle ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, pričom ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Žalobcovia v 1. a 2. rađe mali vo vzťahu vo vylúčenej časti konania plný úspech a preto im súd priznal plný nárok na náhradu trov konania.

33. O konkrétnej výške náhrady trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia postupom podľa § 262 ods. 2 C.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku môže podať odvolanie strana, v ktorej neprospech bol rozsudok vydaný (§ 359 C.s.p.). Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na Okresnom súde Bardejov. Odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v uvedenej lehote podané na príslušnom odvolacom súde (§ 362 ods. 1, 2 C.s.p.).

V odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 C.s.p.) je treba uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 C.s.p.).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 C.s.p.). Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 C.s.p.). Odvolanie len proti odôvodneniu rozsudku nie je prípustné (§ 358 C.s.p.).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie

(§ 366 C.s.p.).

Ak podá ten, kto je na to oprávnený, včas odvolanie, nenadobúda rozhodnutie právoplatnosť, dokiaľ o odvolaní právoplatne nerozhodne odvolací súd. Ak sa rozhodlo o niekoľkých právach so samostatným skutkovým základom alebo ak sa rozhodnutie týka niekoľkých subjektov a ide o samostatné spoločstvo podľa § 76 a odvolanie sa výslovne vzťahuje len na niektoré práva alebo na niektoré subjekty, nie je právoplatnosť výroku, ktorý nie je napadnutý, odvolaním dotknutá. To neplatí, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol výslovne dotknutý, alebo ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu. Právoplatnosť ostatných výrokov nie je dotknutá ani vtedy, ak odvolanie smeruje len proti výroku o trovách konania, o príslušenstve pohľadávky, o jej splatnosti alebo o predbežnej vykonateľnosti (§ 367 C.s.p.).

Dokiaľ o odvolaní nebolo rozhodnuté, možno ho vziať späť. Ak odvolateľ vzal odvolanie späť, nemôže ho podať znova. Ak odvolateľ vezme odvolanie späť, právoplatnosť napadnutého rozhodnutia nastane, ako keby k podaniu odvolania nedošlo. Lehoty, ktoré majú plynúť od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, plynú v takom prípade od právoplatnosti uznesenia o zastavení odvolacieho konania. Ak sa odvolanie, o ktorom nebolo rozhodnuté, vzalo späť, odvolací súd odvolacie konanie zastaví. Ak sa odvolanie vzalo späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane (§ 369 C.s.p.).

Ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie žaloby pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví. Ak je žaloba vzatá späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane (§ 370 C.s.p.).

Žalobu nemožno v odvolacom konaní meniť (§ 371 C.s.p.). V odvolacom konaní nemožno uplatniť práva voči žalobcovi vzájomnou žalobou (§ 372 C.s.p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.